

Синдикално У@рџ

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 219 • септембар-октобар 2022 • Година XXII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

ВЛАДА НОВА А МИНИСТАР СТАРИ

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

Иако је школска година почела редовним одржавањем наставе, стање у просвети није редовно из простог разлога што Влада

још није била формирана и нисмо имали министра. Контакти са ресорним министарством у претходном периоду су били вођени слањем дописа који су се односили на наше захтеве са седнице Републичког одбора и за преговоре о Анексу ПКУ, као и за закључивање колективних уговора за високо образовање и студентски стандард.

Док пишемо текстове за овај број, формирана је Влада и за министра просвете је изабран досадашњи министар Бранко Ружић, али сада је Министарство раздвојено. Формирано је посебно Министарство за науку, технолошки развој и иновације, па ће се наш министар бавити само просветом.

Средином септембра су у Кладову одржане 11. Спортске игре Синдиката образовања Србије. После три године на Тари по први пут Сусрети су организовани у источној Србији, на самој граници са Румунијом. Учествовало је око 500 такмичара сврстаних у 40 екипа из целе Србије. Екипе су

биле из предшколских установа, основних и средњих школа, студентских и ученичких домовна и са факултета. Временске прилике нам нису биле наклоњене, али смо успели да приведемо крају све дисциплине изузев тениса за жене. Укупан победник је екипа РЦ из Пожаревца.

Најважнија активност у претходна два месеца вођена је у циљу закључивања Анекса ПКУ за основне и средње школе и домове ученика. Надлежна министарства су доставила мишљења и прихваћени су предлози СОС да се јубиларна награда додељује и запосленима са 40 година стажа, да се пуна плата исплаћује онима који болују од малигних болести и друго. О Анексу ПКУ детаљније пишемо у овом броју.

Поднесене су иницијативе за закључење и других колективних уговора који истичу крајем ове и почетком наредне године, за високо образовање и за студентски стандард.

Одржане су две седнице Председништва и седница Одбора делатности високог образовања. У септембру СОС је учествовао на протесту Савеза синдиката испред Палате "Србија" око минималне зараде за наредну годину. У следећој години повећање минималне зараде је поново веће од повећања плата у образовању. Ако поредимо минималац са потрошачком корпом онда видимо колико

је заиста низак, али ако га поредимо са просечном платом у образовању или са платом наставника, онда заправо видимо колико су ниске плате у просвети. Од раније успостављеног односа 1 : 3 у основним и средњим школама и 1 : 5 у високом образовању, сада је однос највише и најниже плате у основним и средњим школама 1 : 1,8. Резултат оваквог система плата ће бити мањак просветних радника.

Велико је питање, да ли уопште имамо технолошке вишкове у просвети, а тренд је реално негативан, односно све мање ће бити заинтересованих са професију наставника. Ако се узме у обзир инфлација и поскупљења основних животних намирница и енергената, наш захтев за повећање плата од 25% у следећој години је сасвим релан и примерен.

Наш синдикат, заједно са Европским комитетом и Норвешким синдикатом образовања, закључио је уговор о пројекту "Јачање капацитета социјалног дијалога у образовању на локалном нивоу". Овај "пилот" пројекат има за циљ промовисање социјалног дијалога на локалном нивоу и за почетак су одређене локалне самоуправе у Лесковцу, Пожаревцу и Суботици као примери добре праксе у комуникацији између синдиката и локалних власти и решавању свих проблема кроз социјални дијалог. Одржан је почетни састанак са представницима нашег синдиката и њихових локалних самоуправа. У плану је одржавање три семинара, у сваком граду по један, где ћемо имати прилику да се упознамо са моделима деловања синдиката и локала у решавању проблема у просвети о начину и динамици доношења одлука локалних самоуправа и друга искуства у раду.

Верујемо да ће пројекат дати значајне резултате и да ћемо га наставити у другим срединама. На крају пројекта припремићемо брошуру, која ће бити добра основа за наше представнике у будућим преговорима са локалним структурама.

Обележили смо и Светски дан наставника саопштењем које су објавили медији. Овогодишња тема Светског дана наставника је "Преображај образовања почиње са наставницима", где су наставници носиоци промена, а у нашој земљи треба им кључна друштвена подршка да своје ученике воде путем у будућност коју заслужују.

Одржана online седница Председништва

Пише: М. Камперелић

Упетак, 7. октобра 2022. године, одржана је online седница Председништва Републичког одбора. Ово је друга седница коју одржавамо на овај начин, што поред уштеда омогућава брзо и ефикасно разматрање и решавање питања и планирање даљих активности. На дневном реду су биле две теме - Анекс ПКУ за основне и средње школе и домове ученика и припрема састанка Председништва са председником Савеза ССС.

О Анексу је говорила правница Нина Јанковић, која је присуствовала састанку у ресорном министарству. Она је навела које су одредбе прихватила надлежна министарства. Две најважније прихваћене одредбе се односе е на исплату јубиларне награде за 40 стажа, као и на исплату боловања у висини пуне

плате за оболеле од малигних болести. Она је навела да су други синдикати прихватили да Анекс буде потписан и да је важно да се то уради што пре. Сви који су у овој години остварили право на јубиларну награду за 40 година имаће право на ову накнаду.

На претходној седници Председништва, која је одржана у Кладову, договорено је да на следећи састанак буде позван председник Савеза Љубисав Орбовић и да заједно договоримо решења у вези плаћања режијских трошкова према Савезу. Председница је изнела неколико варијанти, а чланови Председништва су остали при ставу да се, пре било каквих решења, позове председник Савеза на састанак Председништва.

Седница Одбора делатности високог образовања

Пише: Миодраг Камперелић

Седница Одбора делатности високог образовања СОС је одржана 26. октобра у Београду.

После усвајања дневног реда верификован је мандат новом члану Одбора др Бранку Ристановићу са Природно-математичког факултета у Новом Саду, који је недавно изабран за председника Покрајинског одбора.

Тема састанка је била закључивање ПКУ за високо образовање којем истиче важност у децембру ове године.

С обзиром на чињеницу да Влада није формирана до краја октобра, Одбор је закључио да што пре буде потписан продужетак ПКУ и да се ресорно министарство обавезе да одмах почну преговори о Анексу ПКУ, у којем би била укључена и права која су остварена у Анексу ПКУ за основне и средње школе и домове ученика, а која се односе на јубиларне награде, солидарну помоћ, накнаде за боловања и друго. Процедура за закључивање измена и допуна ПКУ (Анекса) у тренутној ситуацији би потрајала предуго (због изјашњавања надлежних министарстава), а важно је да постоји континуитет важења ПКУ.

На седници је констатовано да је озбиљно угрожена аутономија универзитета, да држава поново жели да управља приходима високошколских установа, премда не измирује ни законске обавезе, чиме је доведено у питање функционисање високог образовања у дугорочном правцу.

На седници је изнета иницијатива Сената Београдског универзитета, која се односи на веома тежак и неравноправан положај високог образовања у односу на друге делатности од јавног интереса. У тој иницијативи су на компетентан начин изнете све неправилности у односу државе према високом образовању, затим лош материјални положај запослених, али и неусаглашеност законских норми са праксом и реалним стањем.

Један од кључних проблема је у нижој основици за плате у односу на запослене у основним и средњим школама, домовима ученика и предшколским установама, који имају већу основицу за око 10 процената. Парадоксално је да запослени са шестим степеном стручне спреме у основној или средњој школи имају већу плату од запослених са истим степеном на факултету или високој школи - академији.

На састанку је закључено да ресорном министру буде упућен захтев за хитан састанак у циљу решења наведених проблема, вра-

ћања угледа високом образовању и поштовању које заслужује својим положајем у целокупном академском свету.

Одбор затражио хитан састанак

Поштовани министре,

У име запослених у високом образовању, обраћам Вам се са молбом да у што хитнијем року закажете састанак са представницима Синдиката образовања Србије, на којем би се размотриле све могућности за решавање нагомиланих проблема који притискају запослене у високошколским установама. Разлог за иницирање неодложног састанка је огромно незадовољство и вишегодишњи финансијски проблеми са којима се суочавају запослени у високом образовању, а који су директна последица чињенице да се у пракси не поштују одредбе важећих закона и подзаконских аката о финансирању високошколских установа и кршења законских одредби Закона о високом образовању, којим се уређује "систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, основе финансирања високог образовања." Овим законом (члан 141.) је прописано доношење нове Уредбе којом би се исправили и пропусти у финансирању материјалних трошкова високошколских установа. Рок за доношење ове уредбе је истекао још 2019. године, а Министарство примењује коефицијенте израчунате према нормативима за 2014. годину. Нето основица коју је утврдила Влада не обезбеђује исплату минималне зараде и то не само за најједноставније послове (без захтеване стручне спреме), већ све до нивоа V степена стручне спреме, те се разлика до минималне зараде исплаћује из сопствених прихода високошколских установа (примењује се корективни коефицијент). Применом корективног коефицијента за обрачун плата изједначавају се зараде од коефицијента 5.99 до коефицијента 9.16, чиме се у потпуности мењају односи сложености рада дефинисаних Уредбом. Основица за обрачун плата за запослене у високом образовању је нижа од прописаних за основно и средње образовање, чиме је у потпуности обесмишљена одредба члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама, да коефицијент за обрачун плата "изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему". Тренутно је плата једног асистента са докторатом скоро изједначена са просечном зарадом у Србији, што је сложићете се, недопустиво. И онда се питамо, зашто нам одлазе образовани и најбољи у бели свет? Зато што је њихов материјални положај на рубу егзистенције, зато што су неоправдано деградирани и зато што раде у лабораторијама са застарелом опремом, а од њих се очекује да публикују научне радове у врхунским светским часописима.

Одбор делатности високог образовања Синдиката образовања Србије захтева доследну примену закона и других прописа којима је уређено финансирање високошколских установа и што хитније изналагање системског решења за измену неоправдано ниских основица за обрачун плата. Такође, захтевамо продужетак важећег Посебног колективног уговора за високо образовање за наредне три године (који истиче 14. децембра 2022. године).

Свесни смо реалне врло неповољне економске и енергетске ситуације и свих проблема који тренутно притискају нашу Владу, али сматрамо да интелектуална елита у Србији заслужује бољи материјални статус у овој земљи!

С поштовањем,

Одбор делатности високог образовања
Председница проф. др **Марина Миленковић**

Синдикат образовања Србије
Председница мр **Валентина Илић**

Протест синдиката испред Палате "Србија"

Извор: Сајт СОС

Протест Синдиката, док су у току били преговори СЕС и Владе РС око минималне зараде, одржан је 13. септембра испред Палате "Србија".

Том приликом, присутнима се обратила и председница нашег синдиката Валентина Илић:

- Данас смо се овде окупили да покажемо минималну потрошачку корпу, али једну кључну ствар смо заборавили, да је Врховни касациони суд донео пресуду да се у овој потрошачкој минималној заради садржани и регрес и топли оброк! Дакле, овде нам је и регрес и топли оброк! Ко ће да једе, и шта ће да једу радници у цивилном сектору и у нашем, да кажем, "иреалном" сектору, јер смо ми иреални за ову државу, а она се хвали образовањем, културом, науком, здравством кад су избори. А када прођу избори, онда су плате просветних радника испод просечне зараде за 10%. Испод просечне зараде у Србији, неко има плату за 10% мању, па ви онда рачунајте како ће просветни радници да преживе!?"

Ова држава већ десет година систематски урушава систем образовања!!! Шта се дешава? Немамо деце у школама, мења се закон у Скупштини без сагласности синдиката из просвете, затварају одељења у селима и руралним срединама... Образложење је: "они нису стручни да обављају свој посао, и да раде у тако малим одељењима, па хајде држава мало да уштеди!"

Шта ће се десити? Десиће се да ће

све државне, јавне школе радити *online*, да ће то бити "нерадници у државним школама", а онда ће само приватне школе радити непосредну наставу !!! Па ви онда, ако имате пара, слаћете децу у приватне школе, које ће према њиховој причи имати "многа квалитетније образовање" !?"

Ситуације у образовању је драстична! Нама је укинута право да обуставимо рад, ми имамо право само на штрајк упозорења и скраћене часове на пола сата !

Имали смо једну школу овде у Београду, гимназију, која је за годину дана радила само пола сата. И шта се десило? Десило се то да су наредне године имали мање заинтересоване деце за упис у ту школу ! Кажу родитељу "квалитет наставе је лош" !?"

Шта ће се десити са образовањем? Сваке године имамо мали број заинтересованих младих људи да раде у школама. Вероватно ће нам деци пре-

давати мигранти Авгенистанци, Кинези...неки "обучени", зато што се обуке држе масовно у Министарству просвете, и све је на обукама да се ради у просвети!!

Учетиљица која има двадесет година стажа и велико радно искуство има 70.000 дин. плату! Наше плате су најниже у региону! Једино испод нас су Молдавци са 80 еура месечно, па ви онда видите ! Шта ће бити са образовањем у наредних десет година, ако кажу у Министарству просвете: "па ми смо вам у претходних десет година подигли плате за 83%!"? Лажу!! Поделите, нађите аритметичку средину, то је 1,1%.

Поздрав од Синдиката образовања Србије, који ће припремити у новембру један велики протест, окупићемо наше чланство, позваћемо и остале синдикате, јер једино синдикати ако су уједињени нешто могу да учине - казала је Валентина Илић.

Промоција праксе у дуалном образовању

Извор: Сајт СОС

У Београду је 13. и 14. октобра организован семинар за партнерске земље у оквиру Европске алијансе за праксу. Семинар је организовао Генерални директорат за запошљавање, социјална питања и инклузију Европске комисије и Европска фондација за обуку (ETF).

Скуп је отворио министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић, који је истакао да национални модел дуалног образовања у нашој земљи даје добре резултате, што је омогућило и да Србија буде део Европске алијансе за праксе (EAFa). У дуални систем образовања сваке године укључено је све више ученика - ове године више од 10.500 и 700 компанија, а од прве генерације је више од половине ученика нашло запослење у струци, од којих добар део у компани-

јама у којима су обављали праксу. Дуалним образовањем сада је обухваћено и високо образовање, о чијим резултатима сведочи и тренинг центар са обједињеним средњим и високим дуалним образовањем у оквиру Ваздухопловно - образовног центра Ваздухопловне академије. О резултатима дуалног образовања и сталном унапређивању говорила је помоћница министра за дуално образовање др Габријела Грујић и мр Мирјана Ковачевић, руководилац Центра за образовање у Привредној комори Србије.

Дводневни скуп је био прилика за размену примера добре праксе из бројних земаља које су учествовале, као и умрежавање свих чинилаца у овом сложеном процесу.

Првог дана скупа у оквиру кључних порука социјалних партнера, о користи

чланства у Европској алијанси говорила је Борка Вишнић из Синдиката образовања Србије. Она је истакла да је СОС члан EAFa од 2018. године и да је у протеклом периоду учествовао у промоцији позитивних аспеката дуалног образовања, као и бризи о положају ученика током дуалног образовања, њиховој заштити и унапређењу квалитета обуке и праксе. Међу активностима су и учешће у округлим столовима и конференцијама у оквиру Социјалног економских савета на регионалном и европском нивоу, као и бригаа за укупан квалитет образовања и обуке у средњим стручним школама и заштита наставника у више од 120 средњих стручних школа које су организоване у наш синдикат.

Школе и домови: Новине у ПКУ

Пише: Николина Јанковић

Након неколико месеци рада на изменама и допунама Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика ("Сл.гласник РС" бр. 21/2015, 92/2020, 16/2018, 8/2019 и 27/2022) коначно је од уговорних страна потписан текст измена и допуна ПКУ.

Изменама и допунама ПКУ запослени ће у односу на важећи текст добити нова права, а посебно право на јубиларну награду за 40 година рада проведеног у радном односу. Синдикат образовања Србије је на ранијим састанцима када је преговарано о закључивању новог текста ПКУ, предлагао да запослени који су остварили 40 година рада проведеног у радном односу имају право на јубиларну награду, али су министарства која су учествовала у преговорима, а посебно Министарство финансија, били против усвајања новог права за запослене, јер је изазивало и веће финансијске издатке за државу. После дугогодишње синдикалне борбе наведено право ће коначно остваривати сви запослени у основним, средњим школама и домовима ученика који су остварили 40 година проведених у радном односу и то у висини две и по просечне плате у Републици.

Члан 5

Одредба члана 5, која уређује преузимање запослених, изменама и допунама ПКУ је прецизније регулисана, односно сада је јасно уређен приоритет код преузимања. Запослени се прво преузима из установе, ако постоје послови на које се може распоредити, затим са територије општине, града, надлежне школске управе и других школских управа. Преузимање као један од основних начина заснивања радног односа у установама образовања је, такође, из досадашњих искустава било потребно прецизније уредити, јер нисмо имали прописан јасан приоритет код преузимања запослених те су радне подгрупе на нивоу школских управа морале да директорима указују на одређене пропусте код преузимања.

Члан 11

Допуњена је и одредба члана 11 ПКУ, која уређује прековремени рад, тако што је после тачке 3) додата тачка 3а, којом је прописано

да запослени обавља прековремени рад и у случају завршног испита и опште, стручне и уметничке матуре.

Члан 15

У члану 15 ПКУ, који уређује годишњи одмор запослених, додат је став 2. којим је прописано да установе морају ускладити решења о коришћењу годишњих одмора, уколико запослени обавља рад у две или више установа на начин да га запослени користе истовремено у свакој установи. Ово право запослених је у досадашњој пракси било потребно прецизније уредити, имајући у виду да имамо много запослених који рад обављају у више установа и да директори установа нису увек усклађивали решења о коришћењу одмора запослених, а што смо овом допуном и прецизирали.

Члан 16

Допуњена је и одреба члана 16 ПКУ, која уређује плаћено одсуство, односно додат је нови основ плаћеног одсуства запослених код првог поласка детета у предшколску установу и поласка детета у први разред - 2 радна дана.

Поред наведених права, ново право које ће остваривати запослени у основним, средњим школама и домовима ученика јесте да у случају привремене спречености за рад која је проузрокована малигним обољењем имају право на накнаду пуне плате у односу на сада важећи текст, у којем је за такву категорију запослених прописана накнада плате у висини 65%. Синдикат образовања Србије се такође, годинама уназад, борио да ово право заживи имајући у виду да имамо, нажалост, многе запослене који болују од малигног обољења и имају накнаду плате 65% „док у неким другим колективним уговорима запослени имају право на 100% накнаду плате, те смо посебно поносни што је ово право усвојено.

Члан 26

Прецизирана је одредба члана 26 ПКУ, која уређује накнаду трошкова запослених, тачније накнаду за долазак и одлазак са рада. Додат је нови став који гласи: "ако на истој релацији превоз обавља више превозника или на конкретној релацији нема организо-

ваног јавног превоза при утврђивању стварних трошкова превоза узима се у обзир просечна цена карата превозника за ту релацију, односно сличну релацију". У пракси смо имали често случајеве где нисмо имали параметре на основу којих су утврђивани трошкови превоза. Овом допуном смо предвидели да се у случају кад нема званичног превозника, који обавља превоз на релацији коју користи запослени од куће до посла, као праметар за одређивање стварних трошкова узме слична релација.

Члан 29

Допуњена је и одредба члана 29 ПКУ, односно додат је нови основ остваривања солидарне помоћи, тако што ће запослени остваривати право на солидарну помоћ и у случају рођења или усвојења детета у висини просечне плате без пореза и доприноса.

Члан 34

Поред наведеног, измењен је и члан 34 ПКУ, који уређује бодовање запослених и то код бодовања критеријума - такмичење - повећан је број бодова за окружно / регионално, односно градско такмичење и смотру и то: за освојено прво место уместо досадашњих 4 бода на 5 бодова, за освојено друго место уместо 3 бода на 4 бода и за освојено треће место уместо 2 бода на 3 бода. Повећан је и број бодова за републичко такмичење и смотру и то за освојено друго место, уместо досадашњих 6 бодова на 7 бодова и за освојено треће место уместо досадашњих 4 бода на 6 бодова. Из наведене одредбе брисани су критеријуми бодовања имовно стање и број деце предшколског узраста, а наведени критеријуми ће се убудуће узимати као корективни критеријуми уколико више запослених приликом бодовања буду имали исти број бодова.

Измене и допуне Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика ће ускоро бити објављене у "Службеном гласнику" Републике Србије, а након објављивања у року од 8 дана следи и ступање на снагу.

Први пут у Кладову

Пише: М. Камперелић

Републички одбор Синдиката образовања Србије је у марту ове године донео Одлуку о одржавању Спортских сусрета у Кладову. Након три године на Тари, први пут смо одржали сусрете у источној Србији, предивној Ђердапској клисури, на самој граници са Румунијом.

Ове године учествовало је 500 такмичара из целе Србије сврстаних у 40 екипа. Највише учесника је било са новосадског ПМФ и из Регионалног центра у Пожаревцу са укупно 100 такмичара. Смештај је организован у хотелу "Ђердап" и приватним вилама у Кладову.

Састанак Организационог одбора овог пута одржан је дан пре почетка игара у самом Кладову. На састанку је за председника Одбора изабран Раде Ерцег, одређена су задужења по спортским дисциплинама, смештај учесника и жреб за такмичења.

Нажалост, ове године није било среће са временским приликама, јер је у петак почела киша, која је падала и у суботу. Без обзира на то, приведена су крају сва такмичења, изузев тениса за жене.

Укупан победник игара је екипа из Регионалног центра у Пожаревцу, друга је екипа Техничке школе ГСП из Београда и трећи ПМФ из Новог Сада.

Резултати по дисциплинама су следећи:

Баскет - мушкарци:

1. ОШ "Кнез С. Марковић", Барајево
2. РЦ Пожаревац
3. Техничка школа, Врање

Баскет - жене:

1. РЦ Лесковац
2. ОШ "Кнез С. Марковић", Барајево
3. Институт за ратарство, Н. Сад

Куглање - мушкарци:

1. ОШ "С. Бојанин", Суботица
2. ОШ "С. Бојанин", Суботица
3. ОШ "Ј. Ј. Змај", Свилајнац

Куглање - жене:

1. РЦ Пожаревац
2. Техничка школа ГСП, Београд
3. ПМФ, Нови Сад

Надвлачење конопца - мушкарци:

1. Институт за ратарство, Нови Сад
2. ПМФ, Нови Сад
3. ОШ "Петар Враголић", Љубовија

Надвлачење конопца - жене

1. Институт за ратарство, Нови Сад
2. РЦ Лесковац
3. ПМФ, Нови Сад

Одбојка - мушкарци:

1. РЦ Пожаревац
2. ОиСШ "С. Бојанин", Суботица
3. Техничка школа ГСП, Београд

Одбојка - жене:

1. Техничка школа ГСП, Београд
2. РЦ Пожаревац
3. Технолошки факултет, Нови Сад

Пикадо - мушкарци:

1. ОШ "Ј.Ј. Змај", Свилајнац
2. ШОСО "Косовски божури", К. Митровица
3. ГОО Ниш

Пикадо - жене:

1. ГО Суботица
2. ГОО Ниш
3. РЦ Лесковац

Пливање - мушкарци:

1. Игор Миљановић, ПМФ Нови Сад
2. Лазар Матијашевић, Машински факултет Београд
3. Велибор Влаховић, РЦ Пожаревац

Пливање - жене:

1. Радмила Ђурђановић, Тех. шк. ГСП Београд
2. Татјана Раствовић, ОШ "Кнез С. Марковић" Београд
3. Мирјана Мартиновић, ГО Ниш

Шах - мушкарци:

1. РЦ Пожаревац
2. Машински факултет, Београд
3. Грађев. школа, Београд

Шах - жене:

1. Техничка школа ГСП, Београд
2. Технолошки факултет, Нови Сад
3. ГОО Ниш

"Круна" одбрањена

"На 11. Спортским сусретима у Кладову 2022. године РЦ Пожаревац је учествовао са 49 такмичара. Екипе су се пријавиле за све такмичарске дисциплине. Велики успех за наш тим је постигнут захваљујући томе што је екипу чинио велики број младих такмичара. Такође, можемо да кажемо да је у тиму владао дух заједништва и подршке, по принципу: сви за једног - један за све", рекла је за "Синдикално перо" председница РЦ Пожаревац и вођа екипе Маргита Петковић.

Стони тенис - мушкарци:

1. РЦ Пожаревац
2. ПМФ Нови Сад
3. ОШ "Братство и јединство", Алибунар

Стони тенис - жене:

1. Техничка школа ГСП, Београд
2. Институт за ратарство, Нови Сад
3. Технолошки факултет, Нови Сад

Тенис - мушкарци:

1. Давор Поповић, ОШ "С. Бојанин" Суботица
2. Влада Гашић, Маш. факултет Београд
3. Никола Ђелебабин, Дом учен. ср. шк. Суботица

Фудбал - мушкарци:

1. ПМФ, Нови Сад
2. Техничка школа, Врање
3. Машинска школа, Приштина

Фудбал - жене:

1. Техничка школа ГСП, Београд
2. Технолошки факултет, Нови Сад
3. Институт за ратарство, Нови Сад

Социјални дијалог на локалном нивоу

Пише: Борка Вишнић

Средином октобра потписан је уговор о реализацији новог пројекта нашег синдиката. Овај пут конзорцијум пројекта чине Европски комитет синдиката образовања ETUCE, Норвешки синдикат образовања UEN и Синдикат образовања Србије.

Тема пилот пројекта је "Јачање капацитета социјалног дијалога у образовању на локалном нивоу у Србији". Основни циљ је да се кроз низ активности промовише социјални дијалог у образовању на локалном нивоу, као првом степену у успостављању механизма сарадње социјалних партнера. Важност ове до сада занемарене области препозната је, с обзиром на то да се на локалном нивоу доносе одлуке које у знатној мери утичу на положај запослених у образовању - од предшколског васпитања и образовања, реализације одредби посебног колективног уговора за запослене у основном и средњем образовању, мрежи основних школа, успостављање сарадње стручних школа и привреде, као и укупно унапређење образовања кроз сарадњу свих заинтересованих

чинилица. Сарадња представника синдиката са представницима школских управа и локалних самоуправа може и мора да се унапреди, а од квалитета и резултата те комуникације у доброј мери зависи и задовољство запослених у образовању у односу на спровођење постигнутих споразума.

За пилот пројекат изабране су три локалне самоуправе, које су у досадашњим активностима показале да се добром сарадњом на локалу могу решавати бројни проблеми са којима се суочавају запослени у образовним установама: Суботица, Лесковац и По-

жаревац. Њихово искуство може да помогне и другим локалним самоуправама као пример добре праксе, ка успостављању механизма сталне комуникације, кроз деловање институције Социјално - економског савета и сарадње представника синдиката и других чинилаца са локалном самоуправом на унапређењу образовања.

Почетни састанак пројекта предвиђен је за 28. октобар, а потом ће се одржати три семинара и завршна конференција на којој ће се сумирати укупни резултати пројекта и препоруке за будући рад.

Секторско веће за образовање

Пише: Б. В.

Након вишемесечне паузе, крајем септембра одржана је седница Секторског већа за образовање, на којој су разматрани резултати досадашњег рада и предлози за будући рад. Рад Секторског већа се односио на дефинисање предлога стандарда за два кључна занимања у образовању - струковни васпитач и предметни наставник. Свако је реферисао на који начин и где представља рад овог већа. Представница нашег синдиката је истакла да су са предлогом стан-

дарда занимања струковни васпитач упознати чланови Одбора предшколских установа, који имају велика очекивања од дефинисања стандарда занимања, јер се у пракси на различите начине тумаче и примењују постојећи нормативи - што битно утиче на положај запослених. За ово занимање предложене су компетенције и урађен Предлог елабората о оправданости занимања, који може да иде на одобрење свих чланова Секторског већа. Међутим, у вези са дефини-

сањем компетенција предметних наставника, постоји више предлога, од којих се неки међусобно искључују, а ни елаборат није завршен до краја према предложеној методологији.

Закључак је да сви чланови радних група заврше своје обавезе, како би могао да крене шири консултативни процес. У тој фази ће се свакако укључити и наши чланови Одбора и заинтересовани запослени и у предшколским установама, као и основним и средњим школама.

Светски дан наставника

Пише: Б. В.

Светски дан наставника - 5. октобар обележава се од 1993. године у више од 100 земаља света са циљем да се на глобалном и локалном нивоу ода признање бројним наставницима и њиховој улози у развоју ученика и друштва у целини. То је истовремено и прилика да се ода почаст свим наставницима који су допринели решавању питања у вези са професијом и њиховим напорима да у ову професију привуку најпапетније младе умове.

Овај празник обележавају и UNESCO, UNICEF, UNDP, EI, ILO - организације кампање и конференције како би

се достигао тај циљ.

Тема овогодишњег Светског дана наставника је "Преображај образовања почиње са наставницима". УН су представиле ову тему у поштовању према њиховиом одлучном и вредном доприносу у кључним фазама пандемије.

У нашој земљи према последњим подацима Републичког завода за статистику из јуна ове године просечна зарада у РС износи 74.302 динара. Плате просветних радника су за 10% ниже од републичког просека.

Просечна потрошачка корпа износи 85.769 динара, док је минимална по-

трошачка корпа 44.346 динара. Само је инфлација у августу износила 14,3%, а до краја године премашиће и 25%. Евидентно је да су значајно повећани трошкови енергената и основних животних намирница, чиме су битно обезвређене зараде запослених у образовању.

Овогодишња тема Светског дана наставника је "Преображај образовања почиње са наставницима", где су наставници носиоци промена, а у нашој земљи треба им кључна друштвена подршка да своје ученике воде путем у будућност коју заслужују.

Враћање интересовања за професију наставник?

Пише: Проф. др **Марина Миленковић**

У Утрехту је, од 22. до 25. септембра, одржан Конгрес и обележавања 25. година постојања холандског синдиката АОв. Поред представника европске Интернационале образовања (ЕИ), активно учешће на овом скупу имали су и представници синдиката просвете из САД и земаља ЕУ, а наш синдикат је био једини учесник из региона бивше Југославије.

Тема Конференције био је квалитет образовног процеса и проблеми са којима се суочава синдикат и просвета у овој земљи, а који се односе у првом реду на: недостатак наставника у сектору основног и средњег образовања и све мање интересовање младих за наставничку професију. Поред наведеног, дискутовало се доста и о квалитету наставног кадра и значају образовања за читаво друштво.

Образовање има улогу, не само да обезбеди стручњаке у одређеној области, већ и да социјализује млади нараштај и припреми га за даље образовање, односно целоживотно учење и усавршавање. Наставник има улогу да мотивише ученике у процесу образовања, али и да препозна недостатак мотивације, менталне проблеме и помогне у решавању и превазилажењу истих. На Конгресу су и сами наставници изнели властита искуства везана за проблеме током процеса учења, а који се могу превазићи само када је поред физичког очувано и ментално здравље и мотивација ученика. Синдикат просвете има важну улогу у борби, не само за побољшање материјалног и друштвеног статуса, већ и за унапређење педагошких компетенција наставног кадра као и квалитета наставе.

Комерцијализација и дигитализација образовања су широко присутни феномени у Холандији, а њих прати често губитак аутономије наставника у образовном процесу. Учесници Конгреса имали су прилике да обиђу Hermap Brood школу струковних студија, која тренутно образује 5.300 студената, упознају се са наставним програмом, разговарају са наставницима и чују утиске и мишљење ученика који похађају овај студијски програм. У Холандији тренутно има 60 школа за стручно образовање, које образују 490.000 студената и у којима је запослено 55.000 наставника и ненаставног особља. У креирању наставних садржаја и програма стручног образовања важну улогу има тржиште рада и директна повезаност са компанијама и музичком индустријом, које запошљавају оспособљене стручњаке из овог

програма, а сам процес образовања заснован је на персонализованом приступу и активном учењу кроз практичан рад и решавању проблема који се срећу у свакодневној пракси.

У оквиру радионица разматране су будуће активност синдиката, које могу помоћи у превазилажењу горућег проблема просвете - недостатка интересовања младих за професију наставника. Јединствен став свих учесника био је да улогу у промоцији значаја образовања и значаја наставничке професије, поред синдиката, имају и родитељи, медији и политичари, једном речју - читаво друштво.

TEACHERS UNION OF SERBIA
REPUBLIC COMMITTEE

11000 Belgrade, Decemka 14/6, tel/faks +381 11 3233-229; www.sind-csr.org.rs, obrazovanje@indikat.rs

Београд, 18. 10. 2022.

**Синдикат радника у предшколском одгоју и образовању Хрватске
Председница Искра Вострел Прпић**

Поштована председнице!

У име Синдиката образовања Србије и готово 36.000 чланова, упућујемо вам писмо подршке протесту који 22. 10. 2022. организујете у име запослених у предшколским установама Хрватске.

Разлози протеста указују на изузетну бригу коју посвећујете остваривању права деце на квалитетно васпитање и образовање у предшколском узрасту. Квалитет подразумева да се поштују постављени нормативи и у погледу стручног кадра, организације рада и опште безбедности деце и запослених. Несигурност запослених изазвана дуготрајним радом на одређено време, свакако утиче на незаконите услове у којима се одвија овај одговоран рад са децом. Све то захтева много више улагања и са државног нивоа и са нивоа локалних самоуправа као оснивача предшколских установа.

Предшколско васпитање и образовање је прва и најважнија степеница у дуготрајном процесу целоживотног образовања и васпитања и стога заслужује свеобухватну бригу свих друштвених чинилаца.

Свесни смо да слично стање постоји у многим земљама у окружењу, али синдикати и њихови партнери никада не треба да одустану од борбе за решавање свакодневних и дуготрајних проблема у предшколском васпитању и образовању. Са сличним проблемима се и ми суочавамо, те смо зато у више наврата организовали протесте како бисмо решили горуће проблеме запослених у предшколским установама. Они су поднели велики терет пандемије вируса COVID 19, а да им се заједница за то није на одговарајући начин захвалила.

Запослени у предшколским установама заслужују сваку врсту подршке за боље услове рада, како би им родитељи са пуним поверењем поверили своју децу и били сигурни у квалитет васпитања и образовања.

Потреба да се организује јавни протест указује на недостатак социјалног дијалога и уважавања захтева запослених. Зато је обавеза синдиката да користи сва расположива средства и укаже на проблеме, али и на решења.

Уз синдикалну солидарност,

Председница Синдиката образовања Србије
мр **Валентина Илић**

Специјална конференција ETUCE (I део)

Превод: Ивона Дамњановић

Специјална конференција, коју Европски комитет синдиката образовања организује сваке четврте године, одржана је почетком јула у белгијском граду Лијежу. Поред главне резолуције о мобилисању за квалитет образовања за добробит ученика и повећање статуса просветних радника, усвојен је и документ који одређује политику европских синдиката образовања у унапређивању статуса наставничке професије.

С обзиром на то да се већина европских земаља суочава с недостатком просветних радника и све слабијом мотивацијом младих за опредељивање за наставничку професију, овај документ чини основу за низ активности, које су већ сада планиране да се реализују у наредном периоду, не би ли се одговорило на ове изазове за будућност квалитета образовања. Објављујемо у целини овај документ, који ће сигурно помоћи и нашем синдикату, а и свим чиниоцима да се на озбиљан и одржив начин баве решавањем овог питања.

ПОЛИТИЧКИ ДОКУМЕНТ

Подизање статуса и унапређивање атрактивности наставничке професије

Документ је усвојен на специјалној конференцији ETUCE, Регионалној Специјалној Конференцији Интернационале образовања, 5- 6. јула 2022.

Позадина

Европски комитет синдиката образовања (ETUCE) сматра да је образовање јавно добро и да су добро финансирани образовни системи са добрим особљем кључни за будући просперитет европских народа. Борба се, дакле, мора наставити за унапређење структуралног и одрживог јавног улагања у образовне системе, као и за подршку правима, професионалном интегритету, аутономији и академским слободама свих наставника и академског особља, како би могли да дају квалитет, правично и инклузивно образовање.

Подизање статуса и побољшање атрактивности наставничке професије су приоритети за ETUCE.

С обзиром на недавно искуство пандемије, образовање игра критичну улогу у погледу друштвеног опоравка, а централна је улога наставника у пружању опоравка образо-

Синдикати образовања уједињени у активности на унапређивању статуса наставничке професије

вања и промоције благостања деце и младих. Подизање статуса и атрактивности наставничке професије треба да буде приоритет, такође, за политичаре на свим нивоима власти и за социјалне партнере у образовању широм Европе.

Током COVID-19 кризе организације чланице ETUCE су се залагале за права, здравље и безбедност, као и услове рада запослених у сектору образовања широм Европе. Сада морамо да водимо кампању за даље грађење подршке унапређења статуса образовног и истраживачког особља, али и осигурати се да професија наставник буде високо цењена и на одговарајући начин награђена. Најважније је да за развој образовања постоји смислени механизам социјалног дијалога и колективног преговарања, политике и споразума о заштити запошљавања који су ефикасни и задовољавају потребе практичара.

Пандемија је створила додатни притисак на просветно особље које је радило на првој линији фронта кризе укључујући: погоршање услова рада; знатно повећана оптерећења; педагошке изазове због онлине и комбинованог учења; губитак посла; уговарање на одређено време; несигурну запосленост особља. Таква негативна искуства су имала укупан штетан утицај на ментално стање здравља и добробити особља и угрозили статус наставника.

Европа се сада суочава са великим недостатком наставника, угрожавајући одрживи развој образовног система. Недостатак наставника је очигледан у већини образовних си-

стема. С обзиром на профил старења оних на положају, задржавање је једнако критично као и запошљавање. У зависности од земље, такав недостатак би могао да се изражава уопштено или посебно у географским областима, у одређеним предметима (посебно природним наукама) или према посебним потребама ученика, укључујући студенте са посебним потребама, студенте у вишејезичним и мултикултуралним окружењима и студенте из социоекономски угроженог окружења.

Надоградња на Резолуцију о јачању просветних синдиката: Кључ за унапређење квалитета образовања (децембар 2016.), који препознаје улогу синдиката просвете у пружању подршке наставницима са њиховим запошљавањем и професионалним питањима је Резолуција ETUCE о кампањи за унапређење професије наставника за солидарност, демократију, једнакост и одрживост (2020) и Резолуција "За опоравак вођен образовањем" (2021.) наглашава посвећеност ETUCE да "подржи наставнике, академско и друго образовно особље у подизању након изазова пандемије у друштву, да штите њихова права, услове рада, здравље, безбедност и добробит и обезбеђују свеукупни статус и атрактивност наставничке професије".

Овај ETUCE документ о политици износи 10 јасних захтева, визије ETUCE о побољшању статуса и атрактивности наставничке професије у свим деловима образовног система, укључујући и истраживачки сектор. Он позива организације, чла-

нице ETUCE, да саме промовишу и воде кампању за ове захтеве, који су под њиховом надлежношћу, и да се владе на свим нивоима обавезу на постизање ових циљева као део свеобухватног напора да се подигне статус и атрактивност наставничке професије.

Важне напомене

1. Документ о политици се фокусира на образовно особље у сваком образовном сектору, укључујући образовање у раном детињству, стручно образовање и високо образовање и истраживање.
2. Тамо где се користи реч школа, она обухвата све образовне институције укључујући предшколске институције, општеобразовне школе, средње стручне школе и институције високог нивоа.
3. У целом документу о политици користимо израз "школски ли-

дер" у ширем смислу. Руководилац школе значи руководиоца или директор институције за учење, али и други појединци са руководећим улогама, као што су заменици директора, шефови одељења / предмета, виши наставници и други појединци којима су поверене руководеће одговорности у сваком сектору образовања.

ДЕСЕТ КЉУЧНИХ АКЦИОНИХ ТАЧАКА

за подизање статуса и побољшање привлачности наставничке професије

Нумерација кључних акционих тачака не указује на ниво важности:

1. Осигурати професионалну аутономију и академску слободу,
2. Посветити се колаборативном и колегијалном вођству у образовним установама и системима,
3. Обезбедити пристојне плате -

- укључујући решавање било какве неједнакости у платама,
4. Осигурати одрживе услове рада и промовисати добробит наставника,
5. Контролисати прекомерно оптерећење и радно време,
6. Креирати квалитетне улазне путеве и праксе задржавања у професији,
7. Осигурати право на квалитетно и инклузивно почетно образовање и континуирано стручно усавршавање,
8. Позабавити се изазовима једнакости и различитости у наставној радној снази,
9. Промовисати и посветити се социјалном дијалогу,
10. Оснажити наставничку професију.

(наставка у следећем броју)

Потребе младих у синдикатима образовања

Пише: **Немања Ристовић**

У Берлину је 28. септембра у организацији Европског комитета синдиката образовања (ETUCE) и Фондације "Фридрих Еберт" (FES) одржана конференција "Млади наставници у тренутном контексту - Специфичне потребе младих у синдикатима образовања".

Конференцији су присуствовали представници чланица ETUCE из Немачке, Пољске, Турске, Грчке, Кипра, Црне Горе, Естоније, Португала, Шкотске, Словачке, Србије и Косова. Циљ Конференције била је дискусија о кључним изазовима за синдикате образовања у вези са запошљавањем и задржавањем младих наставника у професији, у контексту вишеструке кризе (пандемија, економска и мигрантска, рат у Украјини). Учесници су разменили искуства о начинима унапређења политике синдиката образовања по питању учлањивања и ангажовања младих чланова, као и изазовима са којима се млади наставници суочавају у сектору образовања.

Барбара Холубова из Института за студије рада Централне Европе (CELSI) представила је истраживање "Мапи-

рање трендова на тржишту рада и трговине синдикалне политике за младе наставнике и друго образовно особље", где су презентовани:

- Општи трендови синдикалног удруживања младих стручњака,
- Фактори који подстичу синдикализацију,
- Фактори који обесхрабрују синдикализацију,
- Препоруке (на основу налаза).

Представници чланица Немачке, Португала, Турске и Црне Горе одржали су презентације у оквиру којих су представљени национални контекст и

проблеми са којима се сусрећу млади наставници и радници у образовању. Најчешће издвојени проблеми били су висина зараде, стамбена необезбеђеност, уговори о раду на одређено време и несигурност радног места, што доводи до недовољне атрактивности наставничке професије за младе људе.

Учесници Конференције су се сагласили да се могућности отварају када синдикати предузимају акције.

Синдикат образовања Србије на Конференцији је представљао аутор ових редова.

Синдикално перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikat.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

11. Спортски сусрети СОС

